

JANUARI 2025

UITVOERINGS- PROGRAMMA ENERGIETRANSITIE

2025-2026

Gemeente Almere

VOORWOORD

Almere werkt hard aan de energietransitie. Onze ambitie is om de eerste energieneutrale grote stad van Nederland te worden. We zijn trots op de stappen die we al gezet hebben en we gaan zelfs versnellen.

Het is geen makkelijke opgave om de doelstellingen te behalen. Daarbij komen we allerlei uitdagingen tegen, zoals netcongestie en energiearmoede. We laten ons hier echter niet door tegenhouden, we houden onze visie vast en zijn flexibel in hoe we de visie bereiken. Dit vraagt vertrouwen van een ieder die bezig is met de energietransitie. Onze bestemming is een energieneutrale en aardgasvrije stad. In het uitvoeringsprogramma staan projecten die ons op weg helpen in de energietransitie. We zijn aan de slag, waarbij we gaandeweg leren en flexibel blijven inspelen op veranderingen.

Klimaatverandering maakt dat wij maatregelen moeten treffen om te zorgen voor een leefbare stad met een betaalbare energievoorziening voor de huidige en toekomstige generaties. We zorgen ervoor dat iedereen aan deze transitie mee kan doen op een eerlijke en rechtvaardige manier. Het moet dus haalbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn.

Dit uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van de projecten die al gestart zijn en die de komende 2 jaar gaan starten. Een programma waarmee we samen met bewoners, ondernemers, woningeigenaren, energiecorporaties en anderen de stad energiever, slimmer en duurzamer maken. Het is een mix van projecten met resultaten voor de korte en lange termijn. We houden hierbij rekening met nieuwe (technische) ontwikkelingen en sturen constant bij waar het nodig is.

We zijn gestart met kleine energiebesparende maatregelen en gaan nu grootschalig isoleren. Daarmee gaan niet alleen de energiekosten omlaag maar ook het energieverbruik. En we zorgen dat woningen klaar zijn voor een warmtesysteem met een lagere temperatuur van 50 graden Celsius. Daarnaast onderzoeken we of geothermie een oplossing zou kunnen zijn voor onze warmtenetten. Kortom we zijn druk bezig met allerlei maatregelen en op zoek naar innovatieve oplossingen om de energietransitie goed te laten verlopen.

Met elkaar blijven we werken aan een leefbaar, schoon en groen Almere.

Wethouder Klimaat en Milieu,

Alexander Sprong

ACHTERGROND EN RELATIE MET DE VISIE

De gemeente Almere staat voor de uitdaging om samen met andere partijen in de stad vorm te geven aan de energietransitie voor haar eigen stad. Op 15 februari 2024 heeft de raad de *Visie op de Almeerse energietransitie* aangenomen. Daarin is gekozen voor een versnelling op de doelen van de energietransitie voor 2030. We werken naar een CO₂-reductie van 55% in 2030 ten opzichte van 1990. We werken ook toe naar een aardgasvrij energiesysteem in 2050 en de eerder vastgestelde doelstelling om energieneutraal te zijn in 2050 en waar mogelijk zelfs energieleverend.

Uiteraard wordt het uitvoeringsprogramma uitgevoerd volgens de programmalijnen en principes die zijn vastgesteld in de Visie op de Almeerse energietransitie. Zo moet de transitie eerlijk en rechtvaardig zijn voor alle inwoners van Almere, wordt er ingespeeld op veranderingen, zet de gemeente het volledige pakket aan rollen in, werkt de gemeente samen met alle partners en wordt er ingezet op opschaling en innovatie.

We starten niet op nul. De afgelopen 2 jaar is al flink geïnvesteerd in de verduurzaming van de stad. Zo is er onder andere gestart met een isolatiepilot voor inwoners in Almere Haven, kleine MKB'ers worden geholpen bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen, de asbestaanpak is opgestart, het 8.000ste huishouden is geholpen met het nemen van kleine energiebesparende maatregelen en er zijn diverse samenwerkingsovereenkomsten afgesloten die op termijn moeten bijdragen aan de verduurzaming van het huidige en potentieel nieuwe warmtenetten. Wat betreft netcongestie is samen met de provincie en netbeheerder een ambitieus actieplan opgesteld om netcongestie het hoofd te kunnen bieden. Tegelijkertijd werken we aan innovatie via concepten als de Balanswijk in nieuwbouwgebieden en energyhubs. Hier bouwen we de komende 2 jaar stevig op voort.

Doel

Het doel van het uitvoeringsprogramma is het vertalen van de doelen en ambities uit de Visie op de Almeerse Energietransitie naar concrete acties en maatregelen voor de periode 2025-2026. Daarbij wordt gestuurd op acties en maatregelen die bijdragen aan de hoofddoelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030.

Adaptief

Dit uitvoeringsprogramma geeft voor de komende twee jaar, met de kennis van nu, concrete invulling aan onze ambities en doelen. Bewust wordt aangegeven: 'Met de kennis van nu' want praktijk en innovatie halen op diverse fronten beleid in. We leven in een dynamische tijd waarin 'de situatie rond energie' in al haar facetten continu verandert.

De keuze voor een uitvoeringsprogramma voor twee jaar is daarom ook praktisch van aard. Voor deze periode is rekening gehouden met de continu veranderende (markt) omstandigheden. Dit betekent enkele accentverschuivingen in de activiteiten, maar het hoofddoel van 55% CO₂-reductie blijft staan. Via actieve monitoring en evaluatie wordt adaptief en tijdig bijgestuurd indien noodzakelijk.

Prioritering

Het uitvoeringsprogramma speelt in op de huidige/actuele situatie en toekomstige ontwikkelingen binnen de energietransitie.

Daarnaast zijn de lopende projecten opgenomen.

Bij het bepalen van de activiteiten voor de komende twee jaar is met de volgende zaken rekening gehouden:

- **Bestaande afspraken:** een aantal projecten zoals de verkenning naar geothermie en de Transitie Visie Warmte is al eerder opgestart en loopt de komende jaren door. Hierover zijn bestuurlijke afspraken gemaakt of zijn beloften gedaan aan de raad.
- **Wettelijke verplichtingen:** vanuit het Rijk en de provincie is de gemeente gebonden aan een aantal wettelijke verplichtingen. Bijvoorbeeld het hebben van een energieloket, de energiebesparingsplicht, Label-C verplichting voor kantoren, de deelname aan de Regionale Energiestrategie en recentelijk het Integraal Programmeren en provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK).
- **Actuele ontwikkelingen:** sinds de vaststelling van de Visie op de Almeerse Energietransitie is er een aantal ontwikkelingen geweest dat impact heeft op de doelstellingen uit de visie zoals het nieuwe coalitieakkoord, ontwikkelingen rondom netcongestie en achterblijvende wet- en regelgeving. In onderstaand kader wordt dit nader toegelicht. Ook verwijzen we naar de raadsbrief over netcongestie van 10 juli 2024, de raadsbrief van 19 november 2024 over de focus van de warmtetransitie voor de korte en middellange termijn en de brief Afronding Aanvalsplan Armoede en Energie.

Deze punten bepalen samen de prioritering van de activiteiten voor de komende twee jaar. Dit zorgt voor een mix van projecten die binnen twee jaar concrete resultaten opleveren en projecten die langer doorlopen en pas later resultaat geven.

Nadere toelichting actuele ontwikkelingen en externe factoren

Het uitvoeringsprogramma streeft de vastgestelde doelen na, maar dient ook rekening te houden met de context waarin de gemeente en ons land zich bevinden. Belangrijke actuele ontwikkelingen waar we rekening mee houden in het uitvoeringsprogramma zijn het hernieuwde coalitieakkoord in Almere met de bevestiging van de versnelling van de energietransitie, de energiecrisis, netcongestie en de ontwikkelingen rond de warmtetransitie.

De **energiecrisis** zoals die ontstond in 2022 lijkt in een nieuwe fase te komen, de prijzen zijn gestabiliseerd en de eerste directe aanpakken van energiearmoede hebben geholpen om de energierekening te verlagen. Dit geeft ruimte om te werken aan structurele maatregelen om de energierekening te verlagen. Het vraagt om een nieuwe en andere aanpak. Ook **netcongestie** is naar een volgende fase,

van crisis gaan we naar een perspectief met onzekerheid in de toekomst. Hiervoor is een andere aanpak nodig dan in de periode waarin netcongestie nieuw was en de gevolgen nog niet duidelijk waren.

Tot slot blijkt dat de randvoorwaarden om **betaalbaar** en met draagvlak van het aardgas af te gaan nog onvoldoende zijn ingevuld. Met name die financiële onzekerheid en risico's over de investering voor (de overstap naar) collectieve warmte heeft het laatste jaar tot veel maatschappelijke commotie geleid. Menig project in andere gemeenten dat in het kader van "programma aardgasvrije wijken" startte, haalde de eindstreep niet of werd uitgesteld. Onzekerheid over de betaalbaarheid voor de eindgebruiker speelde daar meer dan eens een grote rol in. Warmtebedrijven maken een terugtrekkende beweging om te investeren in de aanleg van warmtenetten en de benodigde wetgeving voor het vormgeven van de regierol van de gemeente wordt

uitgesteld. We laten de aardgasvrije ambitie echter niet los. Die blijft staan. We blijven werken aan een aardgasvrije toekomst door nu nadrukkelijk in te zetten op de volgende stap: isoleren en verduurzamen van de gebouwde omgeving. We stellen een stadsbreed isolatieoffensief op met als doel maximaal energie besparen en woningen aardgasvrij-ready maken. Door ons nu te richten op isolatiemaatregelen wordt de uiteindelijke overstap naar een aardgasvrij energiesysteem in de toekomst kleiner voor de woningeigenaren. Dit draagt niet alleen bij aan dat gedeelte van de stad wat nog op aardgas wordt verwarmd en dus minder CO₂-uitstoot, maar ook aan het gedeelte wat op het warmtenet is aangesloten. Want isolatie draagt bij aan energiebesparing, het verlagen van de energierekening en bereidt voor op potentieel een lagere temperatuur warmte uit het warmtenet. Tegelijkertijd wordt ook gewerkt aan het verduurzamen van het huidige warmtenet.

Samenwerking met de stad

Naast de projecten die binnen de programmalijnen vallen is er ook een aantal doorlopende activiteiten dat van belang is voor onze stad. Zo werken we samen met Almeerminder, een platform van energie-coaches bestaande uit vrijwillige medeburgers die Almeerders op weg helpt met energiebesparing in hun woning. Verduurzaming bij particulieren gaat op basis van vrijwilligheid, deze enthousiaste medeburgers zijn dan ook hard nodig om anderen te enthousiasmeren én met hun kundigheid te helpen. Ook werken we regelmatig samen met de Groene Karavaan, waar op wijkniveau informatie wordt gedeeld over het verduurzamen en besparen van energie. Voor onze inwoners en bedrijven hebben wij een digitaal energieloket waar men advies kan inwinnen over verduurzaming. Ook blijft de FIXbrigade in elk geval actief tot en met eind 2025.

De FIXbrigade is gericht op het aanpakken van energiearmoede. De FIXbrigade is een samenwerking tussen FIXbrigade Nederland, De Schoor en de gemeente. Daarnaast heeft de FIXbrigade ook een signaleringsfunctie in het wijkwerk. Op het moment van schrijven zijn er 390 woningbezoeken, fixes, uitgevoerd. Hierbij zijn 2.731 gasbesparende- en 1.567 electrabesparende maatregelen genomen.

Ambassadeurs van AlmeerMinder voeren in de wintermaanden warmtescans uit. Aan de hand van warmtefoto's gaan zij met woningeigenaren in gesprek om hun huis nog beter te isoleren en energie te besparen. Ook komend jaar zetten zij zich hier weer voor in.

De samenwerking met de lokale energiecoöperaties en -initiatieven is ook belangrijk. Deze organisaties zijn voor en door Almeerders. Om deze samenwerking een stap verder te brengen wordt momenteel gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst tussen de Almeerse energiecoöperaties en -initiatieven en de gemeente. Om dit goed te kunnen inrichten is opgroeiruimte nodig. Daarin wordt afgesproken aan welke projecten samen wordt gewerkt, hoe wordt samengewerkt en wie welke rol pakt. Deze samenwerking dient als basis om nu te leren en later op te schalen en uit te breiden naar andere projecten. Een voorbeeld van een project waar een coöperatie een rol in kan spelen is een verkenning naar een zeerlagetemperatuurwarmtenet waar momenteel een subsidie voor wordt aangevraagd. Mogelijk kan in de toekomst ook worden onderzocht wat de rol van energiecoöperaties kan zijn bij slim energiemangement. De energiecoöperaties kunnen ook actief ondersteunen of faciliteren bij nieuwe initiatieven (van burgers of coöperaties) die bijdragen aan de energietransitie.

Met woningcorporaties de Alliantie, Ymere en GoedeStede en met huurdersorganisatie 3HO zijn prestatieafspraken gemaakt. Daarin is afgesproken dat de corporaties en de gemeente de plannen voor de warmtetransitie en isolatie afstemmen en koppelkansen verkennen. Corporaties werken ook aan het verbeteren van de energiestaat van de woningvoorraad en streven er daarbij naar om in de looptijd van deze prestatieafspraken ook het aantal woningen met een D-label te verminderen.

Ook op het gebied van economie, talent en kennis wordt samengewerkt met de stad en onze regio. Samen met bedrijven wordt gewerkt aan diverse energyhubs en kleine MKB'ers worden ondersteund bij de verduurzaming. Dit biedt niet alleen kansen voor het energiesysteem en de individuele ondernemer, maar kan ook kansen bieden voor de toekomst en het vitale economisch systeem in Almere.

Leeswijzer

Het document is opgebouwd volgens de pijlers uit de visie. Onderstaand schema geeft weer hoe het uitvoeringsprogramma in elkaar zit. Elk cluster bevat voorbeelden van projecten die al zijn gestart en waarin wordt beschreven hoe het uitvoeringsprogramma daar voor de komende twee jaar vervolg aan geeft.

PROGRAMMALIJN BESTAANDE STAD

Zoals in de Visie op de Almeerse energietransitie staat, richt deze programmalijn zich op de bestaande gebouwde omgeving: een energieneutrale stad, energiebesparing binnen de gebouwde omgeving met als doel het CO₂- en aardgasvrij maken van die omgeving.

Gezien de actuele ontwikkelingen, de wens voor versnelling en het vergroten van de betaalbaarheid en comfort van bewoners is binnen programmalijn bestaande stad gekozen voor een focus op drie clusters: stadsbrede aanpak isoleren, regie op de toekomstige warmtevoorziening en stimuleren kansrijke oplossingen netcongestie. De clusters bestaan uit activiteiten die sterk aan elkaar gekoppeld zijn en die hetzelfde doel hebben. Ze stellen tevens de kaders voor alle activiteiten die erbinnen vallen.

Stadsbrede aanpak isoleren (en ventileren) van woningen

De gemeente hanteert in haar duurzaamheidsaanpak de zogenaamde 3-trapsraket. De 3-traps-raket bevat de volgende stappen: eerst worden kleine energiebesparende maatregelen genomen, zoals het vervangen van lampen door LED-verlichting en het installeren van tochtstrips. Vervolgens wordt de focus gelegd op het door na-isoleren mogelijk maken van verwarmen van woningen met lagere temperaturen dan momenteel, ca. 50 °C, met duurzame bronnen (aardgasvrij-ready). Ten slotte wordt daadwerkelijk overgestapt op alternatieve energiebronnen om volledig van het aardgas af te gaan, zoals het gebruik van warmtepompen of aansluiting op een duurzaam warmtenet.

Afgelopen twee jaar is flink geïnvesteerd in de eerste stap. Zo hebben de energiefixers van het Regionaal Energieloket, de fixers van de FIXbrigade en de energiecoaches van Almeer minder tal van bewoners geholpen met het nemen van kleine energiebesparende maatregelen. Ook worden MKB'ers geholpen met energiebesparingsadvies. Deze activiteiten worden grotendeels voortgezet, om het bereik zo groot mogelijk te maken.

Een voorbeeld van het helpen en adviseren van huishoudens over laagdrempelige energiebesparende maatregelen is het project Energiehulp aan huis. Bij dit project gingen energiefixers bij mensen langs om energiebesparende maatregelen uit te voeren. Zij gaven inwoners ook advies om het energieverbruik te verminderen. Met dit project zijn in 2023 en 2024 in totaal 7.625 huishoudens in Almere geholpen. Samen met de inzet van de FIXbrigade en de energieambassadeurs heeft dit geleid tot hulp aan meer dan 8.000 huishoudens.

De komende 2 jaar blijven we inzetten op een aardgasvrije toekomst door gericht te kiezen voor een versnelde focus op de tweede stap in de 3-traps-raket: het stadsbreed isoleren van de gebouwde omgeving. We bouwen daarbij voort op de eerste stappen die al zijn gezet in het energiearmoedebeleid (toepassen kleine energiebesparende maatregelen), maar versnellen richting de hele stad en maken een sterkere koppeling naar het aardgasvrij-ready maken van de woningvoorraad. De aanpak moet zich richten op het wegnemen van belemmeringen voor verschillende doelgroepen om mee te kunnen doen.

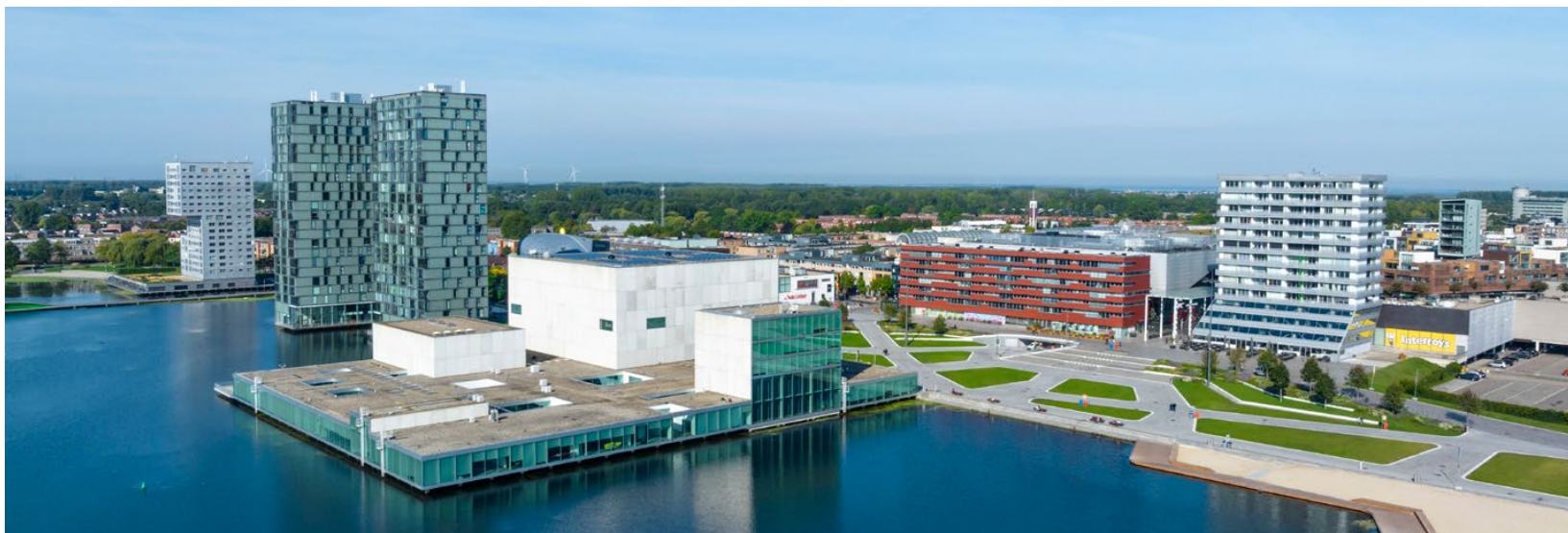
Het isoleren van woningen is tot aardgasvrij ready is een no regret maatregel. Het levert voor de bewoner meteen winst op: een lagere energierekeningen en meer comfort in de woning. Daarnaast biedt het isoleren tot aardgasvrij-ready de eigenaar nadien nog alle keuzevrijheid voor een duurzame warmteoplossing, eventueel in combinatie met koeling. De activiteiten binnen dit cluster richten zich op het faciliteren van de inwoners met het isoleren van de woning.

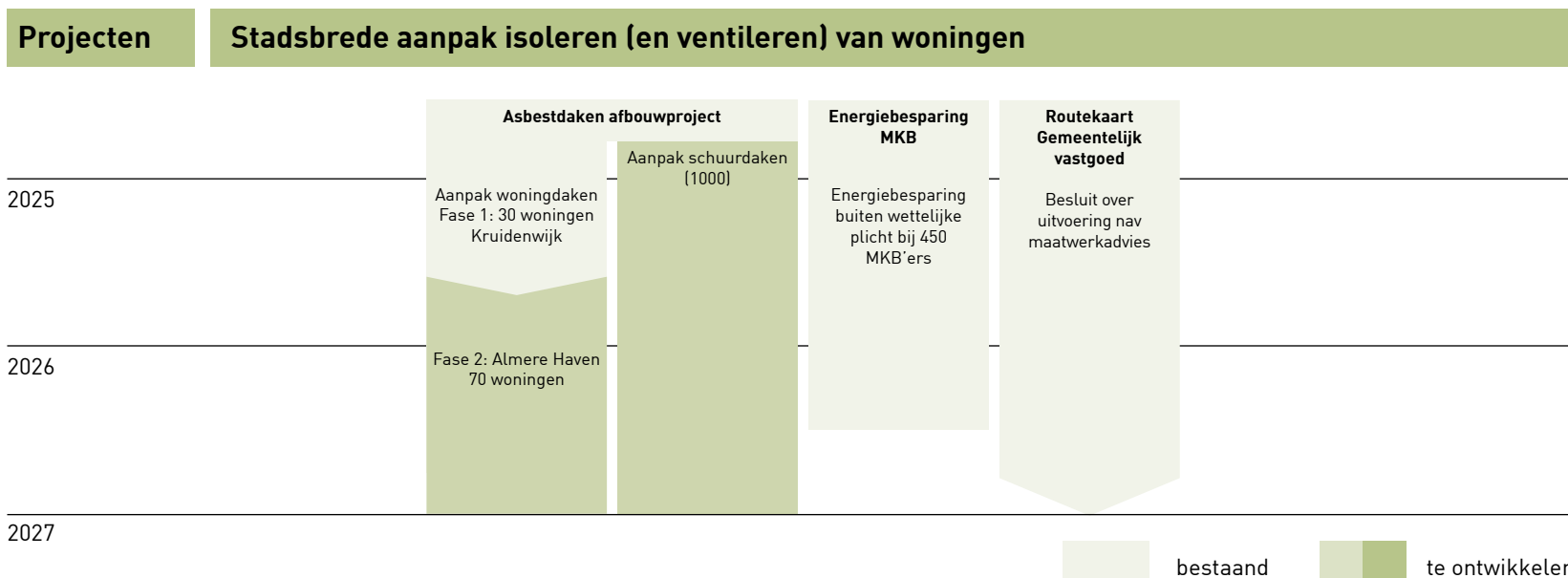
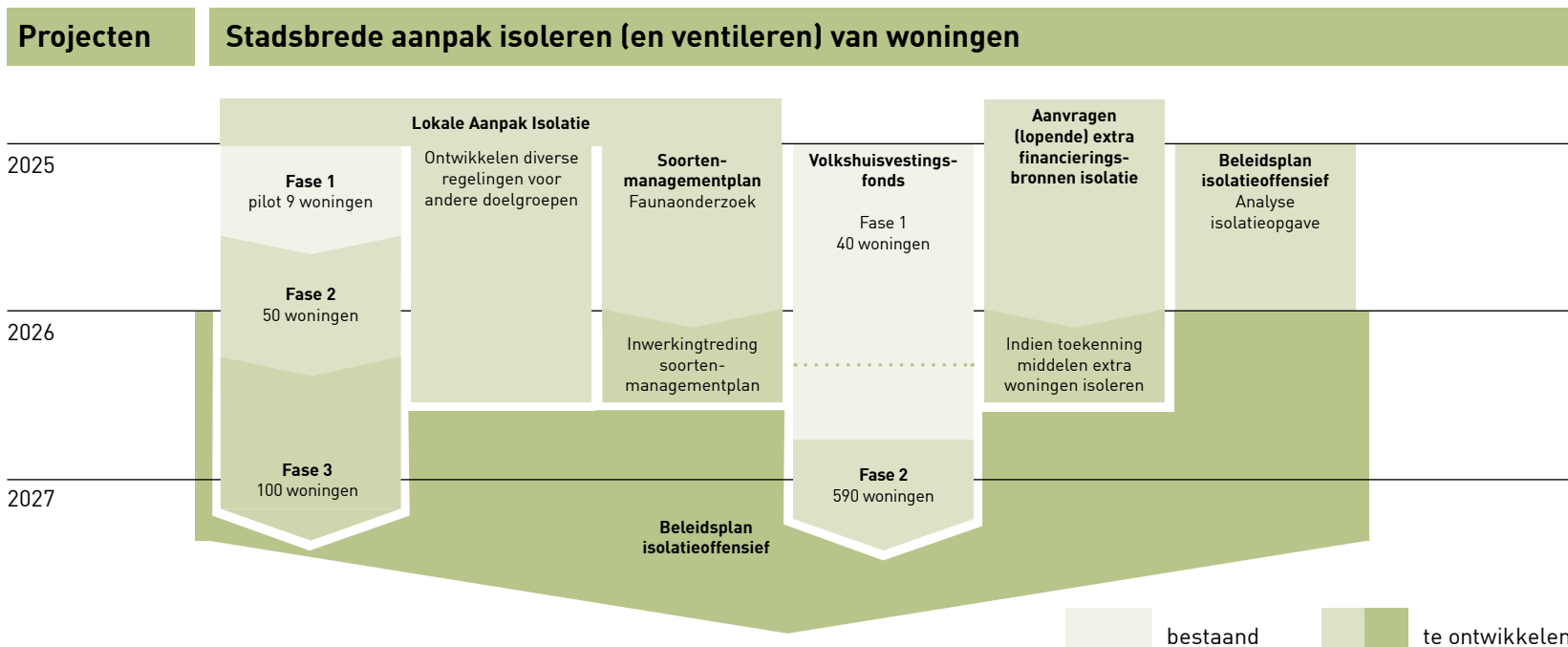
De opgave is expliciet stadsbreed. Dus zowel voor stadswarmtegebieden als voor aardgasgebieden omdat ook in de stadswarmtegebieden woningen kunnen staan waarvan de isolatie verbeterd kan worden. Met een betere isolatie van woningen komen meer alternatieve duurzame bronnen, zoals een duurzaam warmtenet of warmtepomp, in beeld omdat het voor een lagere warmtevraag zorgt. Het voorbereiden van de stad op een lagere warmtevraag wordt opgepakt binnen het cluster “Versterken regie voor een duurzame toekomstige warmtevoorziening”. De beide clusters zijn dus sterk met elkaar verweven en hebben ook invloed op de maakbaarheid en haalbaarheid van de doelstellingen binnen de beide clusters.

De eerste pilots in Almere Haven op kleine schaal worden nu uitgevoerd. Naast de doelstelling om deze woningen te isoleren, de woonlasten te verlagen en het woonfort te verhogen, willen we ook leren van deze pilots. Deze lessen gebruiken we voor de opschaling van de projecten, maar ook voor de invulling van het isolatieoffensief met bijbehorende (financiële) instrumenten. Omdat we niet willen bijdragen aan extra grondstoffengebruik onderzoeken we daarbij ook of en hoe de opgave met circulaire en/of biobased materialen kan worden uitgevoerd.

Daarnaast is er het afbouwproject asbestdaken. Dit project bestaat uit een aanpak voor woningdaken die reeds is gestart en de komende twee jaar wordt afgerond en uit een aanpak voor schuurdaken, die het komend jaar wordt opgestart. Voor de woningdaken geldt dat het asbestdak wordt vervangen door een duurzaam en geïsoleerd dak. Daarvoor is eerst een subsidieregeling ingesteld voor particuliere woningeigenaren met een asbestdak, daarna is de persoonlijke aanpak voor de eigenaren gestart.

Naast de activiteiten voor de isolatie van woningen zijn er ook andere besparingsprojecten. Zo wordt bij de kleine MKB'ers energieadvies gegeven en energiebesparende maatregelen toegepast. Het faciliteren van deze doelgroepen doet de gemeente aanvullend omdat de MKB'ers (vaak) net tussen wal en schip vallen qua verduurzamingsrechten en -plichten. De ondersteuning is goed voor de individuele MKB'er en draagt bij aan de verduurzamingsopgave in zijn geheel. Tot slot wordt ook het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. Financiering en verantwoording hiervan hoort bij de Routekaart gemeentelijk vastgoed, maar omdat het ook bijdraagt aan de energietransitie van de stad, is de aanpak ook in dit uitvoeringsprogramma opgenomen.

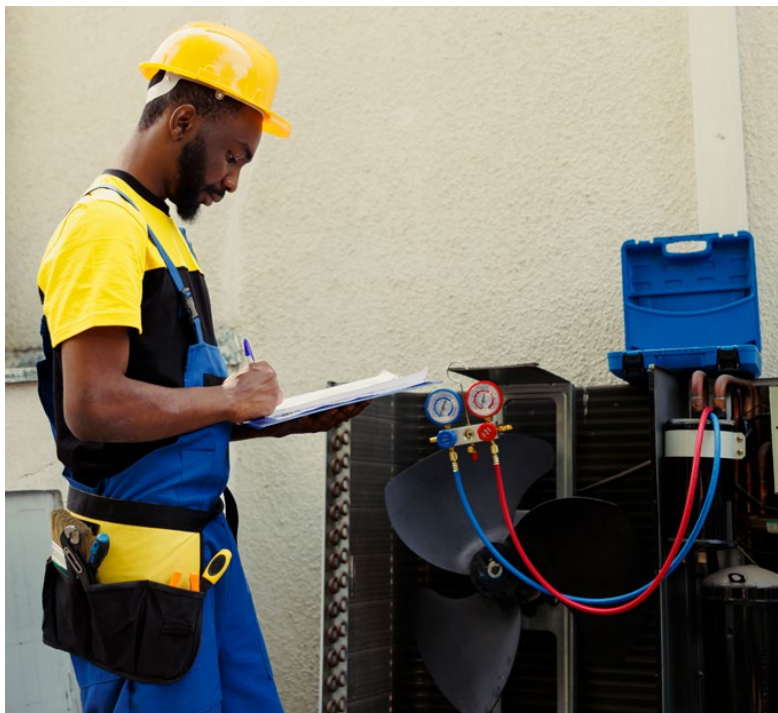

Lokale Aanpak Isolatie	<i>Subsidieregeling pilotproject Almeers Isolatieprogramma</i> In 2024 is gestart met pilot voor het isoleren van 9 woningen naar aardgasvrij-ready in Almere Haven. Deze pilot moet in 2025 zijn afgerond en wordt daarna opgeschaald richting 150 woningen. De focus ligt bij deze pilot op de bewoners die leven in energiarmlaag en niet over de mogelijkheid beschikken om zelf een investering te doen. <i>Ontwikkelen diverse regelingen voor andere doelgroepen</i> Er worden regelingen ontwikkeld voor doelgroepen zoals bewoners met een energielabel <C en tot 200% van sociaal minimum en voor VvE's. Ook wordt gekeken naar extra financieringsinstrumenten zoals een revolverend fonds en een subsidie voor de doe-het-zelf-aanpak.
Soortenmanagementplan	Een soortenmanagementplan (SMP) bevat beschermingsmaatregelen voor dier- en plantensoorten (b.v. vleermuizen) tijdens bouw- en renovatieprojecten en is verplicht. Komend jaar wordt dit plan verder uitgewerkt. Inwerkingtreding plan begin 2026. Een SMP is randvoorwaardelijk voor het versnellen van de isolatiemaatregelen. Deze collectieve aanpak versnelt de uitrol van isolatiemaatregelen omdat het voorkomt dat elk individu een separate procedure doorloopt en verlaagt de drempel om de maatregel te nemen.
Volkshuisvestingsfonds	De gemeente heeft vanuit het landelijke Volkshuisvestingsfonds in 2024 een flinke bijdrage toegekend gekregen voor de meerjarig inzet op het isoleren van woningen naar aardgasvrij-ready. De komende 2 jaar start de aanpak van de eerste 40 woningen, gereed in 2026. Op termijn worden ruim 600 woningen geïsoleerd naar aardgasvrij ready.
Aanvragen (lopende) extra financieringsbronnen	Dit betreft aanvragen voor externe, veelal landelijke, financieringsbronnen zoals nieuwe tranches van de Lokale Aanpak Isolatie en het Volkshuisvestingsfonds of een Duurzaamheidslening.
Beleidsplan isolatieoffensief	Het opstellen van een stadsbreed & grootschalig isolatieprogramma voor Almere met bijbehorende financiële instrumenten. Geleerde lessen uit voorgaande projecten komen hierin samen. Voorstel voor planuitwerking gereed eind 2025.
Asbestdaken afbouwproject	Asbestvrije woningdaken Almere: de eerste fase van de aanpak woningdaken is reeds gestart. Hierbij worden woningdaken in Almere Stad en Haven vervangen door een duurzaam dak (goed geïsoleerd dak met zonnepanelen), gereed 2025. Aanvullend op de woningdaken en bij beschikbaar budget, verkennen we in 2025 welke andere asbestdaken (o.a. gemeentelijke vastgoed en maatschappelijke instellingen) ook vervangen kunnen worden. Asbestvrije schuurdaken Almere: in 2025 start een aanbesteding om de 1000 kleine asbestdaken (schuur- en garagedaken) in Almere te vervangen, gereed 2026.
Energiebesparing MKB	Energieadvies en energiebesparende producten zoals ledlampen voor 450 MKB'ers in Almere, gereed in 2026. Deze aanpak is bedoeld om kleine lokale ondernemers te stimuleren om energiebesparende maatregelen uit te voeren.
Routekaart gemeentelijk vastgoed	Voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed wordt de aanpak uit de 'Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Almere' gevolgd. Op basis van de maatwerkadvisen wordt bepaald welke panden verder worden verduurzaamd. Start 2025 met de uitvoering.

Versterken regie voor een duurzame toekomstige warmtevoorziening

Naast het op kortere termijn aardgasvrij-ready isoleren van woningen moeten er op langere termijn ook betaalbare alternatieve duurzame bronnen beschikbaar zijn. Dit is noodzakelijk om de overstap naar aardgasvrij te maken. De gemeente wil daarbij meer regie op de warmte- en koudevoorziening om daarmee de belangen van, en betaalbaarheid voor haar bewoners te borgen en minder afhankelijk te zijn van derden voor het slagen van de transitie. Dit geldt zowel voor het bestaande gasgestookte warmtenet, voor het bodemenergiebeleid, als voor mogelijke duurzame warmtenetten in de toekomst. De komende twee jaar wordt geïnvesteerd in het verkennen van potentiële duurzame warmtebronnen zoals geothermie, aquathermie en zeerlagetemperatuurwarmtenetten. Belangrijk aspect daarbij is het wegnemen van obstakels zodat

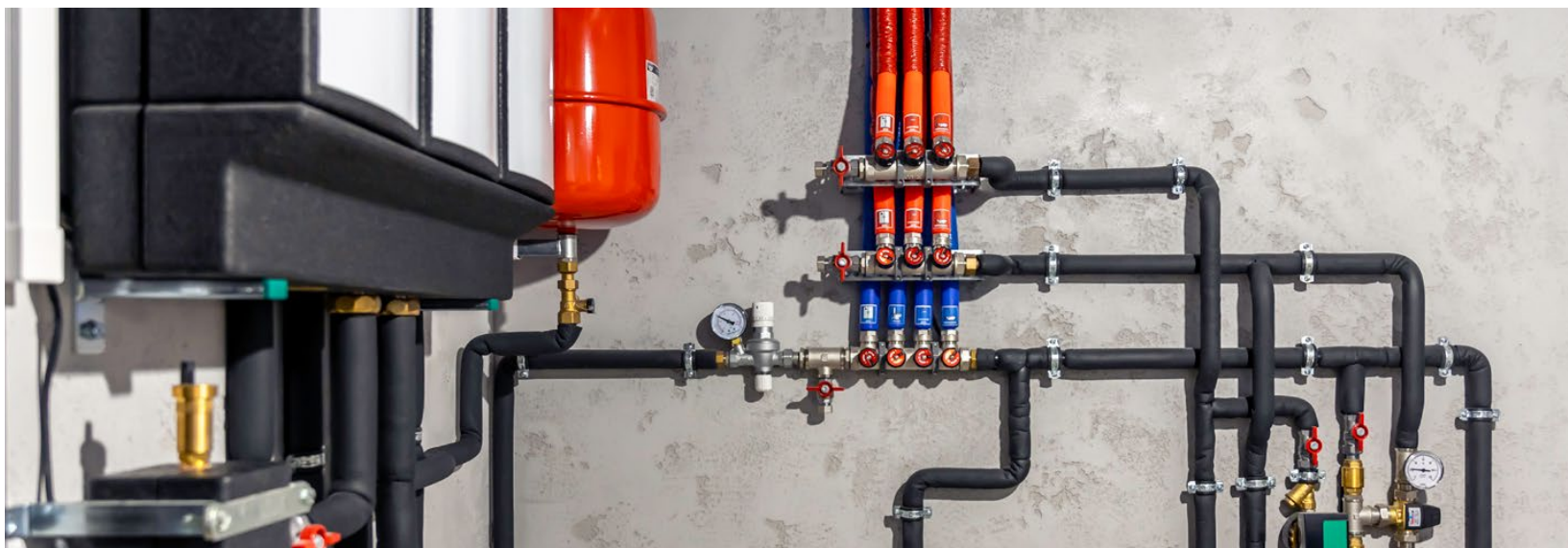
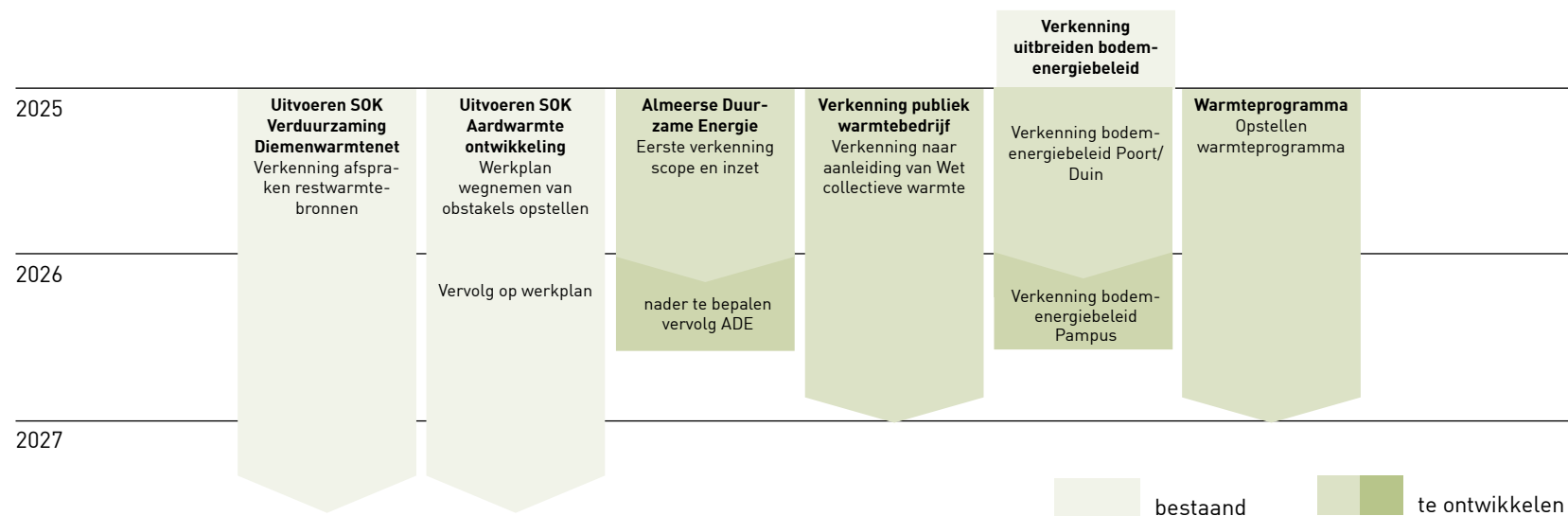
deze nieuwe bronnen betaalbaar kunnen worden ontwikkeld. Ook wordt verkend wat de rol en inzet zou zijn rond Almeerse Duurzame Energie, waarbij de regie van de gemeente en de belangen van de bewoners het best geborgd zijn.

Ondanks dat Almere een jonge stad is, zijn er veel woningen nog niet voldoende geïsoleerd voor een middentemperatuur verwarming. Toekomstige bronnen zullen waarschijnlijk bronnen met een lagere temperatuur dan nu zijn, daarom is ook voor dit cluster de isolatieaanpak van groot belang. Dit omdat de mate van isolatie van woningen van invloed is op het warmteregime dat gevoerd kan worden bij het warmtenet. Met de gecombineerde aanpak van isolatie en het versterken van de regie op een duurzame toekomstige warmtevoorziening, wordt gewerkt aan een goede uitgangspositie van onze inwoners. Hiervoor is de mix van projecten met resultaten op de korte- en lange termijn van belang. Voor de kortere termijn gaan we aan de slag met het nemen van isolatiemaatregelen die woningen verduurzamen en woonlasten verlagen en gelijktijdig gaan we aan de slag met het op langere termijn mogelijk maken van lagere temperatuur warmte.

Een belangrijke kans voor CO₂-reductie ligt in het bestaande warmtenet van Almere. In de stadsdelen Stad en Poort zijn alle woningen aangesloten op een warmtenet, waardoor ze in principe aardgasvrij zijn, maar de gasgestookte warmtebron (Vattenfall Diemencentrale) is dat nog niet. Een voorbeeld van behaalde resultaten zijn de twee getekende twee samenwerkingsovereenkomsten (SOK) voor de verduurzaming van het warmtenet. De eerste SOK werd ondertekend door alle overheden die aangesloten zijn op het Diemenwarmtenet en Vattenfall. Deze SOK richt zich op een duurzaam Diemenwarmtenet, door de warmtevraag te verlagen en duurzame bronnen te ontwikkelen. De tweede SOK richt zich specifiek op aardwarmte in Almere, waarvoor in 2022 een opsporingsvergunning is verkregen. Hierbij worden verdere mogelijkheden voor aardwarmte in Almere onderzocht.

Projecten

Versterken regie op de warmtevoorziening van de toekomst

Toelichting (lopende en nieuwe) projecten

Uitvoeren SOK Verduurzaming Diemenwarmtenet	Verkenning met partners binnen deze samenwerkingsovereenkomst naar de mogelijkheden voor duurzame warmtebronnen voor het Diemenwarmtenet en het wegnemen van obstakels voor de tijdige en betaalbare ontwikkeling van deze nieuwe bronnen. Loopt door na 2026. Naast geothermie gaat het onder andere om het verkennen van verschillende vormen van aquathermie.
Uitvoeren SOK aardwarmte ontwikkeling	Verkenning van de partners binnen deze SOK (HVC en Vattenfall) naar mogelijkheden om met technische innovaties en een andere aanpak aardwarmte voor Almere betaalbaar en schaalbaar te ontwikkelen. Loopt door na 2026.
Almeerse Duurzame Energie	In het coalitieakkoord 2024-2026 is afgesproken dat er een Almeerse duurzame Energie komt. In 2025 is de eerste verkenning naar rol en inzet Almeerse Duurzame Energie gereed. Daaruit volgen vervolgstappen.
Verkennen publiek warmtebedrijf	De concept Wet collectieve warmte (Wcw) stelt dat een warmtebedrijf voor meer dan 50% in publieke handen moet zijn. Er zijn verschillende manieren om dit te organiseren. Hier wordt een verkenning naar opgestart. Dit traject loopt parallel met opstellen warmteprogramma. E.e.a. is wel afhankelijk van besluitvorming over WCW in 1ste en 2de Kamer.
Warmteprogramma	Opstellen warmteprogramma. Het warmteprogramma vervangt de Transitievisie Warmte en is verplicht om op te stellen. Gereed 2026. In het warmteprogramma beschrijft de gemeente de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving.
Bodemenergiebeleid Almere Poort & Pampus	Bodemenergiebeleid omvat de regels en richtlijnen voor het gebruik van bodemenergie, zoals warmte- en koudeopslag in de bodem. Als eerste wordt onderzocht of een bodemenergieplan nodig is, in navolging van Almere Centrum, als dat noodzakelijk is, zullen regels over het gebruik van de ondergrond worden ingesteld. Voor Poort is dit in 2025 gereed, voor Pampus verkennen we het in 2026.

Stimuleren kansrijke lokale oplossingen netcongestie

Het oplossen van netcongestie is randvoorwaardelijk voor de stedelijke ontwikkeling en verduurzaming van Almere. Gemeente Almere is actief betrokken bij het adresseren van de problemen en denkt mee over oplossingsrichtingen maar heeft voor het slagen daarvan een sterke afhankelijkheid van het Rijk, de provincie, Tennet en Liander.

Voor de komende jaren ligt de focus op drie elementen: zorgen dat er een toekomstbestendig net ligt richting 2030 (1), het uitvoeren van crisismaatregelen uit Actieplan Netcongestie Flevopolder (periode tot en met 2029) (2) en tot slot werken aan de energievoorziening van de toekomst (3).

Tennet en Liander zijn aan zet om ervoor te zorgen dat het net richting 2030 op orde is (1). Een groot deel van de benodigde maatregelen ligt buiten de bevoegdheid of grondgebied van de gemeente. Binnen provinciaal verband wordt afgestemd over de prioritering, planning en voortgang van deze maatregelen. Tegelijkertijd moet er ook binnen de gemeentelijke grenzen het nodige gebeuren. Zo moeten er een aantal nieuwe onderstations (aansluitpunt op het hoogspanningsnet) komen en worden er de komende jaren meer dan 600 transformatiehuisjes geplaatst in wijken en buurten. De gemeente speelt hier een faciliterende en aanjagende rol.

In november 2024 hebben Liander en Gemeente Almere een samenwerkingsovereenkomst getekend. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt over een aanpak voor het toekomstbestendig maken van het laagspanningsnet (het net in wijken en buurten waar woningen op zijn aangesloten). In de komende jaren zal er op meer dan 600 plekken in de stad transformatorhuisjes worden geplaatst of vervangen. We trekken nadrukkelijk samen op met Liander om te versnellen in deze enorme opgave. Wijken zullen een voor een opgewaarderd worden, zodat de overlast minimaal is. Bewoners zullen ruim op tijd worden geïnformeerd over de werkzaamheden.

Het Actieplan Netcongestie Flevopolder (opgesteld door Tennet, Liander en de provincie) bevat een serie maatregelen om ervoor te zorgen dat er tot 2029 geen wachtlijsten komen voor kleinverbruikers (2). Dit moet ervoor zorgen dat alle woningbouwprojecten die in uitvoering zijn, maar ook de geplande woningbouwprojecten tot 2029, voorlopig door kunnen gaan. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat alle maatregelen uit het Actieplan ook daadwerkelijk uitgevoerd worden. Voor grootverbruikers zijn er in dit Actieplan helaas nog geen oplossingen. Nieuwe bedrijven en bedrijven die willen uitbreiden blijven tot 2029 op de wachtlijst staan als ze capaciteit van het elektriciteitsnet willen hebben. De gemeente kijkt niet weg voor deze onzekerheden en wil actief aan de slag met projecten die, binnen de rol en invloed van de gemeente, potentieel kunnen bijdragen aan het verminderen van de netcongestieproblematiek voor haar bewoners en bedrijven. Als gemeente werken we actief mee aan maatregelen waar we expliciet een rol hebben zoals het verkennen van regelbare opwek, netbewuste nieuwbouw en netbewust laden van elektrische voertuigen.

Almere zet ook in op een toekomstgerichte manier omgaan met de energievoorziening (3). Zo wordt gewerkt aan de uitwerking van de energyhubs de Vaart en Stichtsekanal en is een onderzoek gestart door energiecoöperatie Groene Reus naar de mogelijkheid van een energyhub voor Sallandsekanal. Een energyhub is een samenwerking tussen verschillende eindgebruikers van energie. Deelnemers bekijken hoe ze samen energie kunnen opwekken, opslaan en verdelen om zo de belasting op het stroomnet te verlagen en nieuwe ruimte te creëren. Een energyhub kan zowel op kortere termijn een oplossing bieden voor grootverbruikers als naar de toekomst toe leiden tot meer regie voor eindgebruikers en een meer toekomstgerichte inrichting van het lokale energiesysteem.

Een voorbeeld van een energy hub waar de afgelopen jaren mee is gestart is EnergyHubAlmere op de Vaart. Ondernemers hebben samen een coöperatie opgezet, die als missie heeft om de energiezekerheid op het terrein te borgen. Dit project is gekozen als één van twee pilots in de provincie waarmee de netbeheerder voorwaardes voor een groepsovereenkomst opstelt. Doel is om uiteindelijk de kennis en ervaring op te schalen naar andere energy hubs.

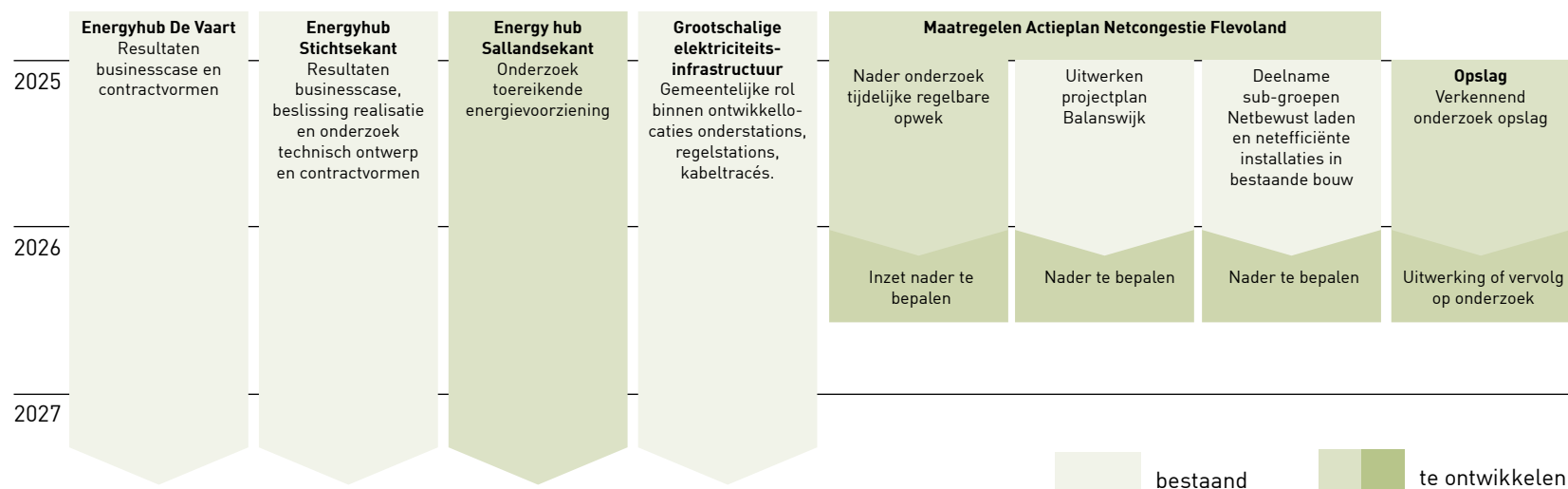
De gemeente faciliteert het proces om de energy hub op te zetten. Zo heeft de gemeente voor 2024 bij de Vaart de procesbegeleiding gefaciliteerd om de coöperatie op te zetten. Vijftien bedrijven en de gemeente werken hierin samen. Verder ondersteunt de gemeente de technisch/financiële onderzoeken die nodig zijn voor de bedrijven om over vervolgstappen te beslissen.

Almere staat ook voor toekomstbestendig bouwen. Hoe we omgaan met het bestaande en nieuwe netwerk hangt daarom ook sterk samen met onze toekomstige ontwikkelingen. Daarom werken we samen met Alliander aan de Balanswijk. Voor verdere uitwerking hiervan zie ook de programmalijn Nieuwe Stad. Een ander voorbeeld van een toekomstgerichte energievoorziening is het initiatief van Almeerse Wind om opslagmogelijkheden bij de bestaande windmolens in Pampus te creëren.

Projecten

Stimuleren kansrijke lokale oplossingen netcongestie

Toelichting (lopende en nieuwe) projecten

Energyhub de Vaart	De gemeente heeft dit project geïnitieerd om efficiënter met de elektriciteitsnetten om te kunnen gaan. Afgelopen jaar is EnergyHubAlmere formeel opgericht. In 2025 worden de resultaten verwacht van het onderzoek naar de groepstransportovereenkomst contractvorm om energie met elkaar te kunnen delen. De gemeente faciliteert vervolgonderzoeken om stappen te zetten in het realiseren van een energyhub. Tevens worden resultaten in 2025 van de businesscase scenario's verwacht. Aan de hand daarvan wordt in de energyhub bepaald hoe ze verder willen met de energyhub.
Energyhub Stichtsekan	Ook op dit bedrijventerrein wordt onderzocht hoe bedrijven perspectief geboden kan worden in het kader van de elektriciteitsvoorziening en de bedrijfsvoering. De gemeente faciliteert dit proces. Bedrijven verkennen met elkaar of ze onderling stroom kunnen verdelen. Als vervolg op de businesscase is het aan de bedrijven om te beslissen of ze doorgaan met realisatie. Indien ze verder gaan, wordt gewerkt aan het vormgeven van een technisch ontwerp en contractvormen.
Energyhub Sallandsekan	Bij ondernemers op Sallandsekan speelde de vraag of de energievoorziening nog toereikend is. De gemeente faciliteert dit onderzoeksproces en de Groene Reus inventariseert met de ondernemers van de Sallandsekan of de huidige energievoorziening toereikend is voor het toekomstige verbruik op het terrein. Mogelijkheden voor een samenwerkingsverband zullen later worden onderzocht.
Grootschalige elektriciteitsinfrastructuur	Binnen de gemeentelijke bevoegdheid werken om de grootschalige netinfrastructuur te realiseren. Dit gaat in nauwe samenwerking met partners Liander en TenneT. Het gaat hier om: onderstation (OS) Pampus 2, OS Almere Oost, SS (schakelstation) Almere Rijsenburg en regelstation Almere Haven.
Maatregelen Actieplan Netcongestie Flevopolder	Van de serie maatregelen die uit het Actieplan zijn gekomen werkt de gemeente onder meer aan een onderzoek naar tijdelijke regelbare opwek in Almere, verkenning gereed in 2025. Vervolg afhankelijk van mogelijkheden en besluitvorming.
Verkenkend onderzoek opslag	Een eerste verkenning naar de mogelijkheden voor het voeren van regie op opslag van energie in de gemeente, gereed in 2025.

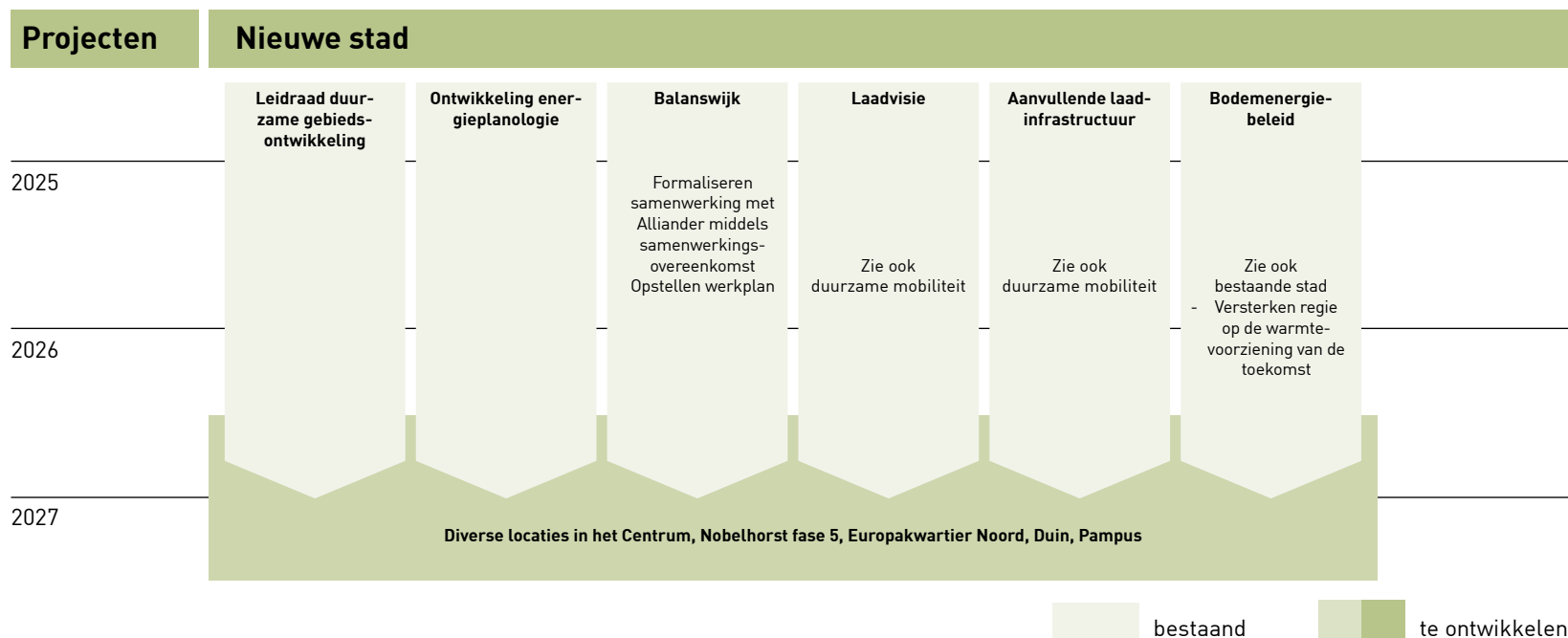
PROGRAMMALIJN NIEUWE STAD

Het Almeerse doel is om een energieneutrale stad in 2050 te zijn. Om energieneutraliteit voor de gehele stad te bereiken, spelen nieuwe gebieden een belangrijke rol. Het liefst zijn die gebieden energieproducerend zodat er energie uitgewisseld kan worden tussen de nieuwe en bestaande gebieden. De nieuwbouw- en transformatieopgave in de stad geeft ons de gelegenheid om grootschalig gebouwen en systemen neer te zetten die toekomstbestendig zijn. In het licht van netcongestie is het vroegtijdig nadenken over de energievoorziening van toekomstige wijken alleen nog maar urgenter geworden.

Om dit te bereiken, werken we nu aan diverse bouwstenen. Zo wordt de Leidraad Duurzame Gebiedsontwikkeling in alle planfasen ingezet en geüpdatet met het laatste beleid en convenanten. De nieuwste inzichten landen daardoor direct in lopende projecten. Daarnaast gaat deze pijler over het ontwikkelen van een manier om energie eerder in het planvormingsproces mee te nemen. Energie was jarenlang een kwestie van plug and play. Netcongestie, capaciteits- en materiaaltekorten doen ons inzien dat we efficiënter met onze mensen, middelen en materialen moeten omgaan. Daarnaast vragen andere energiesystemen vaak een groter ruimteoppervlak. We moeten daar dus op anticiperen. Het meenemen van energie in het planvormingsproces heet energieplanologie. Dit is een relatief nieuwe term die zich richt op een integrale benadering van het energievraagstuk. Daarvoor werken we onder meer aan de Balanswijk/Netbewuste nieuwbouw – hoe kunnen we wijken ontwerpen die op energievlak op elk moment van de dag in balans zijn- , samen met Alliander. Dit alles met als doel om wél energie in de wijken te krijgen, maar dan zo energiezuinig en ruimte-efficiënt als mogelijk.

In het traject van de Balanswijk/Netbewuste nieuwbouw, waar de gemeente samen met Alliander afgelopen jaar in is gestapt, wordt gezocht naar oplossingen voor deze vraagstukken. Stip op de horizon is om in Pampus de concepten van de Balanswijk/netbewuste nieuwbouw toe te passen. Vanuit Pampus redeneren we terug: eerst deeloplossingen toepassen op middelgrote schaal in bijvoorbeeld Randstad of Nobelhorst fase 5 en op kleinere schaal op het terrein van PRICE bij Haddock. De exacte locaties en deeloplossingen worden nader uitgewerkt in een werkplan, samen met Alliander.

Onderdelen uit de andere pijlers dragen ook bij aan het energiesysteem van de toekomst: denk aan de regie op ondergrond met het bodemenergiebeleid, de zero-emissiezones, de laadvisie, het addendum voor logistiek en eventueel vervolg op opslag. Deze verschillende bouwstenen, vanuit het oogpunt van de energietransitie, worden toegepast bij de planvorming van gebiedsontwikkelingen in lopende trajecten.

Toelichting (lopende en nieuwe) projecten

Update leidraad duurzame gebiedsontwikkeling	De Leidraad Duurzame Gebiedsontwikkeling wordt bij gebiedsontwikkeling in alle planfasen ingezet. Voor de komende jaren staat een actualisatie met het laatste beleid en convenanten op de planning.
Samenwerkingsovereenkomst Alliander en werkplan balanswijk/netbewuste nieuwbouw	Met deze overeenkomst formaliseren we onze samenwerking om te komen tot concrete uitvoering van balanswijkconcepten in de praktijk. In het werkplan wordt vastgesteld welke deelontwikkelingen van de balanswijk in welke gebieden (zoals Pampus, Randstad of Haddock bij PRICE) worden meegenomen en welke leervragen daarin worden beantwoord.

Energie- en grondstoffentransitie

De energietransitie richt zich primair op het beperken van de opwarming van de aarde. De grondstoffentransitie richt zich op een circulaire economie waarin we radicaal efficiënter omgaan met grondstoffen, materialen en producten om het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de milieudruk die ontstaat tijdens productie, gebruik en in de afvalfase te beperken. Voor de energietransitie zullen we een beroep moeten doen op cruciale grondstoffen ten behoeve van isoleren, de vervanging van huidige warmte-opwekkers en het creëren van voldoende duurzame energiebronnen.

Anderzijds kunnen wij (deels) een verantwoordelijkheid nemen in de wijze waarop wij uitvoering geven aan de energietransitie. Hoewel de energietransitie en de grondstoffentransitie de grenzen van de gemeente ver overschrijden en dit naast een landelijke ook een mondiale problematiek betreft zien wij wel verbanden tussen de opgaves waar wij als gemeente voor staan. Daar hebben wij bijvoorbeeld invloed op de inkoop. Daar waar deze opgaven om afwegingen vragen, zullen we de effecten op de doelen en belangen van de energietransitie enerzijds en wat dit betekent voor de doelen en belangen van de grondstoffentransitie anderzijds in beeld brengen.

PROGRAMMALIJN VERKEER EN VERVOER (DUURZAME MOBILITEIT)

Deze pijler richt zich niet op de breedte van verkeer en vervoer (daarvoor is de Mobiliteitsvisie), maar vooral op het onderdeel duurzame mobiliteit. De CO₂-uitstoot van onze stad komt voor meer dan 40% van het verkeer en vervoer, inclusief de snelweg.

In de EU is overeenstemming bereikt over een verbod op de verkoop van nieuwe benzine- en dieselauto's vanaf 2035. Dit betekent dat er op korte termijn moet worden nagedacht over het huidige gebruik van vervoer naar een all-electric toekomst. Niet alleen in Almere, maar in heel Nederland. Gemeenten staan aan de lat om te faciliteren in laadbehoefte en een publiek laadnetwerk aan te leggen voor mensen die niet op eigen terrein kunnen laden. Doorlopend wordt in Almere gewerkt aan de uitvoering van het beleid uit de laadvisie en plaatsingsbeleid. De belangrijkste activiteit hierbij is het faciliteren van elektrisch rijden in de stad. Het laadnetwerk van Almere moet passend meegroeien met de

groei van elektrische voertuigen in Almere om bij te dragen aan het verder terugdringen van de CO₂-uitstoot van mobiliteit in Almere. Over de uitvoering van een onderdeel hiervan, voor snellaadpunten, is recent ook een raadsbrief Update openbare snellaadpunten Almere 4e kwartaal 2024 gestuurd.

Ook wordt doorlopend gewerkt aan het stimuleren van ruimte voor de fiets en voetganger, als onderdeel van een pakket aan alternatieve vervoerswijzen. Activiteiten en besluiten hierover vallen niet onder de energietransitie maar zijn gemaakt in de visie op het centrum of het MIPA. Omdat het wél bijdraagt aan de energietransitie nemen we het wel op in dit uitvoeringsprogramma. Verantwoording hierover vindt plaats via de reguliere lijnen van het MIPA.

Daarnaast wordt ook onderzocht hoe kan worden ingezet op uitstootvrij bouwmaterieel, aan- en afvoer van bouw materiaal en bouwmethoden (de aanvullende laadinfrastructuur in de tabel) en wordt momenteel gewerkt aan de zero-emissie busconcessie.

Een voorbeeld van een doorlopende uitvoering voor de energietransitie voor mobiliteit van de afgelopen jaren is de uitrol van het laadnetwerk in Almere. Het doel is om het netwerk van openbare laadinfrastructuur in Almere in het juiste tempo mee te laten groeien met de ontwikkeling van elektrisch rijden, zodat deze groei zo min mogelijk wordt beperkt. Halverwege 2023 was het totaal aantal publieke reguliere laadpunten op maaiveld ca. 1.350 (Integrale laadvisie 2023-2025). De verwachting is dat bij doorzetten van het huidige tempo in 2027 de grens van 2.500 laadpunten wordt bereikt in Almere. Prognoses wijzen uit dat in 2030 ruim 5.500 laadpunten nodig zijn in Almere.

Projecten	Duurzame mobiliteit				
	Laden uit de meterkast	Laadvisie	Aanvullende laadinfrastructuur	Zero-emissiezones	Busconcessie
2025	Pilot	Actualiseren laadvisie, incl. addendum voor logistiek	Opgave in beeld en opstellen plan van aanpak voor mogelijkheden aanvullende laadinfra	Plan van aanpak	Opstellen Programma van Eisen nieuwe concessie
2026	Evaluatie pilot		Vervolg: plan van aanpak uitvoeren	Verwachting conceptverkeersbesluit stadslogistiek	Gunning concessie
2027					

 bestaand
  te ontwikkelen

Toelichting (lopende en nieuwe) projecten

Pilot laden uit de meterkast	Een pilot van maximaal 100 woningen om de mogelijkheden voor laden uit de meterkast te onderzoeken. Evaluatie van de pilot begin 2026.
Laadvisie	Onder de huidige laadvisie en bijbehorende plaatsingsregels wordt de uitrol van de laadinfrastructuur gefaciliteerd. De laadvisie is in 2023 geactualiseerd, dit wordt in 2025 weer gedaan, onder meer door een addendum voor logistiek.
Aanvullende laadinfrastructuur	Op basis van de opgave voor laadfaciliteiten (denk aan stadslogistiek maar ook voor uitstootvrij bouw materieel) wordt een plan van aanpak opgesteld voor de mogelijkheden van ontwikkeling van aanvullende laadinfrastructuur.
Zero-emissiezones stadslogistiek	Een ZE-zone is een middel om tot centrumgebieden te komen die gezonder en prettiger zijn om in te wonen, werken en verblijven. In ZE-zones mogen straks geen bestelbussen en vrachtwagens meer rijden die schadelijke stoffen uitstoten en voor logistieke diensten worden ingezet. De ZE-zones gelden niet voor personenauto's. Om de zones te realiseren is een plan van aanpak opgesteld met een routekaart. De komende jaren wordt deze routekaart uitgevoerd. Uitvoeren <u>plan van aanpak</u> en routekaart duurzame stadslogistiek Almere.
Busconcessie	Eind 2027 start een nieuwe busconcessie met zero-emissiebussen i.p.v. de huidige dieselbussen. Komend jaar wordt gewerkt aan het opstellen van een Programma van Eisen voor de aanbesteding (2025). De aanbesteding zelf en de gunning van de nieuwe zero-emissie concessie zal het jaar daarop plaatsvinden (2026).

RANDVOORWAARDEN

Financiën

De realisatie van het uitvoeringsprogramma en de snelheid waarmee de doelen worden bereikt zijn mede afhankelijk van de beschikbare financiële middelen en uitvoeringscapaciteit. De hiervoor reeds in de begroting opgenomen middelen zijn daarin bepalend. In onderstaande paragrafen wordt per cluster aangegeven wat de verschillende dekkingsbronnen zijn.

Programmalijn Bestaande & Nieuwe stad

Een groot deel van de activiteiten en projecten van het uitvoeringsprogramma valt binnen de programmalijnen bestaande en nieuwe stad. De activiteiten en projecten binnen de clusters *bestaande* & *nieuwe stad* voor de periode 2025-2026 worden gedekt vanuit onderstaande middelen. Uitzondering hierop zijn de FVA projecten en het maatschappelijk vastgoed, deze worden apart toegelicht.

bedragen € x 1.000

Activiteit	Soort	Omschrijving	S/I	Budget Lasten 2025	Budget Lasten 2026
Energietransitie	Apparaat	Budget apparaat	structureel	1.509	1.509
	Programma	Programmaged	structureel	514	514
		Maatregelengeld klimaat	structureel	1.429	1.155
		Energiefonds	structureel	58	58
		Energiebesparing en verduurzaming MKB	incidenteel	275	
		Isolatiemaatregelen	incidenteel	500	
		Almeerse duurzame energie	structureel	300	300
			incidenteel	50	50
		Energiearmoede	structureel	1.588	1.588
	SPUK	C55 Energiearmoede	incidenteel	458	
		C94 Lokale aanpak isolatie	incidenteel	1.064	
		C95 NPLW	incidenteel	265	
Totaal Energietransitie				8.010	5.174
Duurzaamheid	SPUK	F28 CDOKE gelden - aandeel tbv energietransitie	structureel	575	575
			incidenteel	150	450
Totaal Duurzaamheid				725	1.025
Leefkwaliteit	Programma	Asbest	incidenteel	2.030	1.750
Totaal Leefkwaliteit				2.030	1.750
Nog niet in Programma-begroting	SPUK	C94 Lokale aanpak isolatie (aangevraagd € 2,6 mio)	incidenteel		
		C95 NPLW (aan te vragen € 0,4 mio)	incidenteel		
		C109 Volkshuisvestingfonds verd. 630 w. (toegekend € 10,3 mio)	incidenteel		
Totaal nog niet in Programma-begroting					
Eindtotaal				10.765	7.949

Voor de uitvoering van de verschillende activiteiten en projecten vallend binnen de clusters Bestaande en nieuwe stad is binnen de afdeling Stedelijk Beleid ca. 17 fte beschikbaar voor capaciteit (verschillende functies en inclusief vacatureruimte). Deze formatie wordt gedekt uit het budget voor apparaat van de activiteit energietransitie en uit de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid, de CDOKE gelden¹⁾. De CDOKE-gelden in de tabel laten het aandeel zien wat voor energietransitie beschikbaar is. De overige CDOKE gelden worden ingezet voor activiteiten die niet vallen onder dit uitvoeringsprogramma, maar wel bijdragen aan klimaatmitigatie. De totale door het Rijk beschikbaar gestelde CDOKE-middelen zijn voor 2023, 2024 en 2025 respectievelijk € 3,1 miljoen, € 3,7 miljoen en € 5,7 miljoen.

Deze moeten uiterlijk eind 2027 besteed zijn. Naar aanleiding van dit uitvoeringsprogramma wordt bekeken wat een effectieve inzet is van deze middelen om doelen en resultaten te realiseren in de stad en haar bewoners.

Belangrijk aspect en randvoorwaarde voor het laten slagen van het uitvoeringsprogramma is om van planvorming naar uitvoering te gaan. Daarom wordt na het vaststellen van het uitvoeringsprogramma ook gekeken naar een passende organisatievorm die m.n. rondom de isolatieopgave de uitvoering moet versnellen.

Middelen die vanuit het maatregelengeld klimaat of energiearmoede einde jaar nog over zijn, worden in de bestemmingsreserve versnelling energietransitie gestort.

Bestemmingsreserve “versnelling Energietransitie”

De raad heeft op 14 november 2024 ingestemd met het voorstel om de bestemmingsreserve ‘versnelling energietransitie’ in te stellen. De energietransitie vereist aanzienlijke investeringen en een flexibele meerjarige aanpak. De ervaring leert dat dit geen lineair proces is, van planvorming naar uitvoering kost tijd. De kosten zijn in de pilotfase nog laag, maar na opschaling komt dit in een stroomversnelling en zijn

veel middelen in korte tijd nodig. Met deze reserve kunnen we de beschikbare middelen die nog niet zijn uitgegeven meerjarig inzetten voor de aanpak energiearmoede en de energietransitie. Daarmee kunnen we de energierekening van meer inwoners verlagen, de woningvoorraad kwalitatief verbeteren en de doelen van het coalitieakkoord in zicht houden. Conform de begroting zal bij de jaarrekening 2024 een bedrag van € 2,3 miljoen in de reserve worden gestort, zodat dit beschikbaar blijft voor uitvoering

in latere jaren. Ook in 2025 en 2026 verwachten we dat niet alle beschikbare middelen besteedt zullen worden en dus een deel van de middelen in de reserve wordt gestort.

De reserve kan naast isolatieprojecten worden gebruikt als cofinanciering voor de specifieke uitkering van het Volkshuisvestingsfonds (VHF, ca. € 4,4 miljoen). Hiervoor volgt nog een voorstel, samenhangend met het nog op te stellen beleidsplan Isolatieoffensief.

1) Hoewel nog niet formeel toegekend, mogen we rekening houden met deze bedragen tot 2030. Het huidige kabinet heeft aangegeven dat vanaf 2026 een aantal specifieke uitkeringen worden overgeheveld naar het gemeentefonds. Deze middelen worden daarbij dan met 10% gekort. Het is nog niet bekend of dat ook voor de CDOKE middelen geldt. Als dat het geval blijkt zullen de activiteiten daarop aangepast worden.

Fonds verstedelijking Almere

De activiteiten rondom geothermie en balanceren energienet (waaronder energyhubs Stichtsekanal en de Vaart vallen) worden gefinancierd vanuit de 2e tranche van het Fonds Verstedelijking Almere, programmalijn 3²⁾ circulaire economie en energie.

Routekaart maatschappelijk vastgoed

De activiteiten binnen de Routekaart maatschappelijk vastgoed vallen binnen het Meerjarenperspectief vastgoed Almere. Hiervoor is € 7,7 miljoen krediet voor de 1e tranche toegekend. Dit moet de komende 2 jaar verder worden verfijnd. Verwacht wordt dat medio 2025 een begin is gemaakt met de daadwerkelijke verduurzaming.

Programmalijn duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit is een aspect van een bredere aanpak rondom verkeer en vervoer. De activiteiten en projecten binnen het cluster duurzame mobiliteit hebben daarmee verschillende dekkingsbronnen en vallen binnen verschillende organisatieonderdelen. De pilot laden uit de meterkast wordt gedekt uit het initiatievenbudget van de gemeenteraad. Voor de zero-emissiezones stadslogistiek is in 2025 en 2026 financiering beschikbaar vanuit de planfinanciering CDOKE gelden. Het in beeld brengen van de opgave voor de ambities met betrekking tot aanvullende laadinfrastructuur voor de inzet van emissieloos materieel voor de grond- weg- en waterbouw wordt gedekt uit de lopende begroting. Daar waar het meerkosten betreft voor de inzet van materieel kan de SPUK Schoon en emissieloos bouwen worden aangevraagd in 2025. Over projecten die vanuit het MIPA worden gefinancierd vindt jaarlijks aparte besluitvorming plaats. Voor het actualiseren van de laadvisie is dekking beschikbaar binnen de bestaande begroting en CDOKE-gelden. Bij de actualisatie wordt duidelijk of en wat de mogelijke financiële consequenties zijn voor het uitvoeren van die nieuwe laadvisie. De nieuwe busconcessie wordt gefinancierd uit de middelen die vanuit het delegatiebesluit door de provincie beschikbaar zijn.

2) Almere 2.0 Jaarprogramma FVA 2025

Voortgang en resultaten van deze ambities valt binnen het domein Energietransitie, de verantwoording en voortgang van deze gelden valt binnen de reguliere planning en control cyclus van mobiliteit (bijvoorbeeld het MIPA) en de verschillende betrokken organisatieonderdelen.

Communicatie

Er wordt een communicatiestrategie voor het Uitvoeringsprogramma 2025-2026 opgesteld met een duidelijke kernboodschap en sub-boodschappen, inzet van communicatiemiddelen en monitoring. We hanteren hierbij onder andere een buurtgerichte aanpak en houden rekening met de verschillende doelgroepen. Deze is begin 2025 gereed.

Monitoring

Om de doelstelling klimaatneutraal in 2050 te behalen, werken we naar een CO₂-reductie van 55% in 2030 ten opzichte van 1990. We werken ook toe naar een aardgasvrij energiesysteem in 2050 en naar een energieneutraal Almere in 2050 en waar mogelijk zelfs energieleverend.

Voor de bestaande stad zijn er per cluster subdoelstellingen: besparing van energiegebruik en daarmee CO₂-reductie, het versterken van de regie op de warmtevoorziening en de aanpak van netcongestie. Hoewel de gemeente geen eigenaar van het elektriciteitsnet is en niet alleen aan de lat staat voor de doelstelling voor netcongestie, kunnen we wel rapporteren hoe het gaat. Daarom is dat wel als subdoelstelling opgenomen. De raad zal jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen.

De monitoring bestaat uit drie delen:

- De jaarlijkse updates van de CO₂-uitstoot en het energieverbruik via de Regionale Klimaatmonitor voor de gehele stad.
- Voor een aantal projecten (Isolatieprojecten, Asbestdaken afbouwproject, MKB) kan op KPI's worden gerapporteerd. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gemonitord hoeveel woningen er zijn bereikt ten opzichte van de doelstelling, wat er is aangepakt en er kan in een berekening worden aangegeven hoeveel energie en CO₂ wordt bespaard. De uiteindelijke besparing zal ook terugkomen in de gemeentelijke CO₂-uitstoot en energieverbruikscijfers via de Regionale Klimaatmonitor.
- Andere projecten zijn ondersteunende processen of producten die een opmaat vormen of voorbereidend werken bij het bereiken van de doelstellingen op een later moment. Daarover zal procesmatig worden gerapporteerd.

Gemeente Almere

